

Facultade de Ciencias da Educación e do Deporte

Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo

Materias			
Curso 1			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P02M081V02101	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Intelectual	1c	3
P02M081V02102	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Motriz	1c	3
P02M081V02103	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Sensorial	1c	3
P02M081V02104	Resposta Organizativa do Centro Educativo e Servizos de Apoio	1c	3
P02M081V02105	O Deporte como Medio Integrador	1c	3
P02M081V02107	Desenvolvemento Psicomotor e Discapacidade	2c	3
P02M081V02109	Sistemas de avaliación e intervención en educación física para o alumnado con NEAE	1c	3
P02M081V02201	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos Derivadas do Contexto Socio-Cultural	1c	3
P02M081V02202	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaxe	2c	3
P02M081V02203	Metodoloxías para a Inclusión Escolar	2c	3
P02M081V02204	As TIC Aplicadas á Educación Inclusiva	2c	3
P02M081V02208	Traballo de Fin de Máster	2c	10
P02M081V02211	Altas capacidades: Desenvolvemento do talento na aula	2c	3
P02M081V02212	Iniciación deportiva para o alumnado con NEAE	2c	3

P02M081V02213	Prácticum I	1c	9
P02M081V02214	Prácticum II	2c	11

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Intelectual**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Intelectual			
Código	P02M081V02101			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Señorán, María del Mar			
Profesorado	Deaño Deaño, Manuel García Señorán, María del Mar Ojea Rúa, Manuel			
Correo-e	msenoran@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	A materia Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Intelectual forma parte do módulo Aspectos Psicopedagóxicos en Necesidades Educativas. Céntrase no desenvolvemento das persoas con discapacidade intelectual, trastornos do espectro autista e por déficit de atención/hiperactividad; a avaliación e implicacións dos procesos cognitivos e as súas necesidades de apoio educativo e, nos sistemas de intervención que promoven a competencia persoal e a aprendizaxe significativa en estudantes con estes trastornos do neurodesarrollo.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.

CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.
CT9	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer as distintas condicións experimentais da intervención sobre aprendizaxe escolar en discapacidade intelectual e/ou trastornos xeneralizados do desenvolvemento.	CB2 CB3 CG2 CE3 CT4 CT5 CT8
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de instrución e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas e ás necesidades de apoio das persoas da aprendizaxe.	CB2 CB3 CG1 CE3 CE4 CT6 CT8 CT9
Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de programas, valorando os resultados como achega ao coñecemento actual	CB2 CB5 CG4 CE2 CE3 CE4 CE6 CT4 CT6 CT8 CT9
Avaliar os resultados dos programas de intervención aplicados a persoas con discapacidade intelectual en termos do coñecemento actual do curso.	CB2 CB5 CG4 CE2 CE3 CE4 CE6 CT4 CT8 CT9
Ser capaz de aplicar e comunicar os seus resultados a situacións de dificultades de aprendizaxe	CB2 CG3 CG4 CE1 CT5 CT6 CT7

Contidos

Tema	
Desenvolvemento, avaliación e intervención en persoas con discapacidade intelectual	Explicacións da discapacidade intelectual desde as concepcións de dominio xeral ou dominio específico Avaliación da discapacidade intelectual Intervención Educativa na discapacidade intelectual: PREP-L e PREP-M

Desenvolvemento, avaliación e intervención en persoas con trastorno por déficit de atención/hiperactividade	O proceso atencional. Factores determinantes. Deficits da atención. O trastorno con déficit de atención con hiperactividade (TDAH). Dificultades persoais e escolares Avaliación e instrumentos para o diagnóstico do TDAH Intervención para a mellora do proceso atencional. Análise de programas.
Desenvolvemento, avaliación e intervención en persoas con trastorno do espectro autista.	Explicacións do autismo: hipótese da Teoría da Coherencia Central Cognitiva. A teoría da percepción Instrumentos diagnósticos específicos en persoas con TEA de nivel 1-2-3: ADI-R; GARS, CAST, ASAS, IDEA Intervención Educativa: Desenvolvemento cognitivo-emocional. Programa de integración Gestaltico Programa de Desenvolvemento da Comprensión Social Programa de desenvolvemento perceptivo- cognitivo: RELATEA

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Obradoiro	7	0	7
Traballo tutelado	7	0	7
Traballo	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos principais contidos teóricos da materia con axuda de medios audiovisuais
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e a análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Obradoiro	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Obradoiro	Asesoramento para o desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Probas	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación		Cualificación	Competencias Avaliadas			
	Descrición					
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB3 CB5	CG2 CE1 CE3 CE6	CT6	
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB2 CB3 CB5	CG3 CG4	CE2 CE3 CE4	CT4 CT5 CT8 CT9
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB3 CB5	CG2 CE3 CE4	CT5 CT6 CT7 CT9	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para

poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Álvarez, L., González-Castro, P., Soler, E., González-Pienda, J.A. y Núñez, J.C. (Coord.), **Aprender a atender (un enfoque aplicado)**, CEPE, 2004

Bal, E.; Harden, E., y Lamb, D., **Emotion recognition in children with autism spectrum disorders: relations to eye and autonomic state**, 2010

Bassedas, E. (2010), **Alumnado con discapacidad intelectual y retraso del desarrollo**, Graó, 2010

Das, J.P., Deaño, M., García-Señorán, M.M. y Tellado, F., **C.A.S. un instrumento para la mejora cognitiva de atención a la diversidad**, 2000

Deaño, M., **Intervención psicopedagógica en la deficiencia mental**, GERSAM, 2001

Deaño, M., **D.N.:CAS (Das-Naglieri: Sistema de Evaluación Cognitiva). Adaptación española**, GERSAM, 2005

Ojea, M., **Autismo, Asperger. Programa de Integración Gestálti**, Aljibe, 2009

Ojea, M., **Emociones en niños y niñas autistas. Programa de Desarrollo de la Comprensión Social**, Promolibro, 2010

Tejedor-Tejedor, F.J., González-González, S.G. y García-Señorán, M.M., **Estrategias atencionales y rendimiento académico en estudiantes de secundaria**, 2008

Verdugo, M. A., **Discapacidad Intelectual: definición, clasificación y sistemas de apoyo**, 11ª, Alianza Editorial, 2011

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Motriz**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Motriz			
Código	P02M081V02102			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	González González, Salvador Guillermo			
Profesorado	Asensio Cubero, María Esther Carrera Conde, Iria González González, Salvador Guillermo Rebollo Vázquez, Ana			
Correo-e	salva@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia realízase unha abordaxe detallada dalgunhas das principais discapacidades motrices, así como dos diversos procedementos e estratexias para a avaliación, diagnóstico e intervención.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

1. Comprender a natureza cognitiva e neurológica dos procesos implicados nas necesidades específicas de apoio educativo das persoas con discapacidade motriz, así como os procedementos para a súa avaliación e para a intervención.	CB2 CG2 CG4 CE3 CT4 CT7 CT8
2. Utilizar procedementos e instrumentos de detección e avaliación das necesidades de apoio educativo, neuropsicomotriz e socio-familiar en alumnado e persoas con discapacidade motriz	CB2 CG1 CG4 CE1 CT4
3. Deseñar e/ou aplicar intervencións encamiñadas a mellóraa das necesidades das persoas con discapacidade motriz e, no seu caso, avaliar o impacto desas intervencións na persoa e o seu contexto.	CB2 CG1 CE1 CE4 CT4

Contidos

Tema	
Implicacións dos procesos cognitivos e os seus correlatos neurolóxicos nas necesidades de apoio educativo de persoas con discapacidade motriz.	Factores cognitivos e neurofisiolóxicos condicionantes da discapacidade motriz. Modalidades, Etioloxía e datos sociodemográficos da discapacidade motriz.
Valoración e medición dos devanditos procesos e a súa correlación co logro académico neste tipo de estudantes.	Procedementos e instrumentos de avaliación do alumnado con discapacidade motriz.
Análise dos programas de intervención e sistemas de apoio ás NEE da discapacidade motriz.	Programas de intervención. Os plans de apoio.
Deseño da intervención en necesidades específicas de apoio educativo.	Intervencións educativas na discapacidade motriz. Intervencións significativas fronte ás intervencións de apoio.
Avaliación de resultados de intervención.	Decisións acerca da avaliación das intervencións.
Informe, discusión e comunicación dos resultados a profesionais e familia e conclusións obtidas sobre discapacidade motriz e formas de apoio educativo.	O contexto familiar como ámbito de apoio á avaliación e intervención en discapacidade motriz. O contexto familiar como destinatario de apoios á discapacidade motriz.
Patoloxías cerebrais adquiridas	Interpretación dos informes de avaliación e a súa utilidade. Intervención desde unha perspectiva multidisciplinar Discusión de casos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	0	5
Traballo tutelado	14	0	14
Traballo	0	53	53

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Seminario	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundizar nos contidos da materia

Probas	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2	CG1 CG2	CE1 CE3	CT4 CT7 CT8
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB2	CG1 CG2	CE1 CE3	CT7
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40		CG1 CG4	CE1 CE4	CT4 CT7 CT8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cardona, M., Gallardo, M. V. y Salvador, M. L., **Adaptemos la escuela. Orientaciones ante la discapacidad motórica.**, Aljibe, 2001

Centro de Recursos de Educación Especial de Navarra (CREENA: Equipo de Motóricos), **Necesidades Educativas Especiales: Alumnado con Discapacidad Motórica.**, Gobierno de Navarra, 2000

Centro Nacional de Recursos para la Educación Especial (CNREE), **Las Necesidades Educativas Especiales del niño con Deficiencia Motora.**, CNREE, 1990

Gallardo, M.V. & Salvador, M.L., **Discapacidad Motórica. Aspectos Psicoevolutivos y educativos.**, Aljibe, 1994

Latorre, A. y Bisetto, D., **Trastornos del desarrollo motor. Programas de intervención y casos prácticos.**, Pirámide, 2009

Levitt, S. (2000)., **Tratamiento de la Parálisis cerebral y del Retraso Motor**, Médica Panamericana, 2000

O.M.S., **Fomento del Desarrollo del Niño con Parálisis Cerebral. Guía para los que trabajan con niños Paralíticos Cerebrales.**, OMS, 1993

Xuntade Galicia. Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, **Alumnado con Discapacidade Motora.**, 2006

Bibliografía Complementaria

Aguado, A.L., y Alcedo, M.A., **Las personas con discapacidad física**, Siglo XXI, 1995

Basil, C., Soro-Camats, E. y Rosell, C., **istemas de signos y ayudas técnicas para la comunicación aumentativa y la escritura**, Masson, 1998

Maiz, B. y Güereca, A., **Discapacidad y autoestima. Actividades para el desarrollo emocional de niños con discapacidad física.**, Trillas, 2006

Rosell, C., Soro-Camats, E. y Basil, **Alumnado con discapacidad motriz.**, Graó, 2010

Sánchez Montoya, R., **Ordenador y Discapacidad. Guía práctica de apoyo a las personas con necesidades educativas especiales.**, CEPE, 2002

Sánchez, J. y Llorca, M., **tención educativa al alumnado con Parálisis Cerebral.**, Aljibe, 2004

Sanz Redín, C., **Aquí jugamos todos**, Pila Teleña, 2004

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes.
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Sensorial**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Discapacidade Sensorial			
Código	P02M081V02103			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Profesorado	Fernández Cons, M ^a de las Mercedes Gayo Álvarez, María Elena Rodríguez Rodríguez, Juan Luís			
Correo-e	juanluisrr@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia pretende dar a coñecer as características do desenvolvemento e aprendizaxe correspondente ás diversas etapas educativas do alumnado con discapacidade visual e auditiva, co obxecto de ser capaz de deseñar diferentes sistemas de avaliación e intervención en función das necesidades educativas que presenta este tipo de alumnado.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.

CE4	Xerar destrezas para aprender a deseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.
CT9	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a natureza cognitiva e neurolóxica dos procesos implicados na aprendizaxe nas persoas con discapacidade sensorial.	CB2 CB3 CG1 CG2 CE2 CT7 CT8
Coñecer as distintas condicións da aplicación de programas en discapacidade sensorial.	CB2 CB3 CG2 CG4 CE1 CE3 CE4 CT8 CT9
Sensibilizarse sobre a necesidade do uso da Lingua de Signos Española.	CB3 CB5 CG4 CE2 CE3 CT4 CT8 CT9
Elaborar e deseñar programas de intervención para o apoio das necesidades educativas específicas e aplicalos conforme ás condicións experimentais establecidas e ás necesidades de apoio das persoas con discapacidade visual ou auditiva, con especial referencia aos procesos lectores e comunicativos.	CB2 CB3 CG1 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE5 CT4 CT6 CT7 CT9
Sintetizar e avaliar os principais resultados obtidos na aplicación, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento actual e ao estudante que aprende.	CB2 CB4 CG2 CG4 CE1 CT4 CT7 CT9

Fomentar e aplicar os seus resultados a situacións de necesidades específicas de apoio lector e comunicativo.

CB3
CB5
CG1
CG4
CE1
CE3
CE4
CT4
CT6
CT7
CT8
CT9

Contidos

Tema

Desenvolvemento psicológico, avaliación e intervención con persoas con discapacidade visual.	1. Implicacións nas necesidades específicas de apoio educativo dos procesos visuais e os seus correlatos neurolóxicos. 2. Valoración e medición de ditos procesos e a súa correlación no logro académico. 3. Análisis das intervencións en necesidades específicas de apoio educativo lecto-escritor e comunicativo. 4. Deseño da intervención en termos de NEE lectoescritoras e/ou comunicativas. 5. Elaboración e avaliación de resultados de intervención. Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas.
Desenvolvemento psicológico, avaliación e intervención con persoas con discapacidade auditiva.	1. Implicacións nas necesidades específicas de apoio educativo dos procesos auditivos e os seus correlatos neurolóxicos. 2. Valoración e medición de ditos procesos e a súa correlación no logro académico. 3. Análisis das intervencións en necesidades específicas de apoio educativo lecto-escritor e comunicativo. Introducción á LSE. 4. Deseño da intervención en termos de NEE lectoescritoras e/ou comunicativas. 5. Elaboración e avaliación de resultados de intervención. Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas.
Desenvolvemento psicológico, avaliación e intervención con persoas con sordocegueira	1. Implicacións nas necesidades específicas de apoio educativo dos procesos das persoas sordocegas e os seus correlatos neurolóxicos. 2. Valoración e medición de ditos procesos e a súa correlación no logro académico. 3. Análisis das intervencións en necesidades específicas de apoio educativo lecto-escritor e comunicativo. 4. Deseño da intervención en termos de NEE lectoescritoras e/ou comunicativas. 5. Elaboración e avaliación de resultados de intervención. Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	5	10	15
Traballo tutelado	7	7	14
Traballo	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Probas	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CB4	CG2	CE3 CE4	CT4 CT6 CT7
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante.	40	CB2 CB3	CG2	CE1 CE2 CE3 CE4	CT4 CT6 CT7
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5	CT4 CT6 CT7 CT8 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Domínguez, A. B. y Alonso, P., **La educación de los alumnos sordos hoy: perspectivas y respuestas educativas.**, Aljibe, 2004

Gómez P., Romero E., **Sordoceguera. Un análisis multidisciplinar**, ONCE, 2004

Torres, A. L., **Atención al educando ciego o con deficiencias visuales**, EUNED, 2006

Bibliografía Complementaria

Checa, F. J.; Marcos, M.; Martín, P.; Núñez, M. A. y Vallés, A., **Aspectos evolutivos y educativos de la deficiencia visual.**, ONCE, 2000

Collado, S. y otros, **Discapacidad visual y destrezas manipulativas**, ONCE, 2007

Domínguez, A. B. y Alonso, P., **La educación de los alumnos sordos hoy: perspectivas y respuestas educativas.**, Aljibe, 2004

Jiménez M. G., **Deficiencia auditiva. Evaluación, intervención y recursos psicopedagógicos**, CEPE, 2003

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Resposta Organizativa do Centro Educativo e Servizos de Apoio**

Materia	Resposta Organizativa do Centro Educativo e Servizos de Apoio			
Código	P02M081V02104			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles Deaño Deaño, Manuel Fernández Álvarez, Marcos Antonio Gayo Álvarez, María Elena			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia cumpre un papel fundamental no programa do máster derivado do seu carácter instrumental e formativo. O seu carácter instrumental porque traballa competencias necesarias para ofrecer respostas educativas inclusivas, de equidade e valores fundamentais para un íntegro desenvolvemento persoal e social. O carácter formativo porque aparece unha nova visión de como ensinar e como aprender nunha escola inclusiva dentro dunha sociedade que respecta e acolle o principio e dereito dunha educación para todos e todas. En definitiva para que os profesionais con esta formación poidan, desde unha visión crítica e reflexiva, axudar ao alumnado con necesidades educativas específicas de apoio educativo, en calquera das súas manifestacións.			

Competencias

Código	
CB1	Posuir e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integrais nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.

CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT1	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.
CT9	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar sistemas de avaliación e intervención ao estudiantado con necesidades educativas específicas delimitando ámbitos de actuación e servizos de apoio requiridos para promover a aprendizaxe significativa.	CB1 CB2 CG1 CG2 CG3 CE1 CE3 CE4 CE6 CT1 CT4
Detectar e analizar barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.	CB1 CB4 CG1 CG2 CG3 CE1 CE2 CE3 CE4 CT4 CT5 CT6
Identificar os sistemas e servizos adecuados para intervir e apoiar na mellora da competencia persoal do alumnado con necesidades educativas específicas derivadas do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportiva.	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CT1 CT4 CT5 CT6 CT8 CT9

Deseñar, en colaboración con outros profesionais, plans de traballo individualizado utilizando o TIC e expondo actividades que favorezan a saúde, o benestar e a calidade de vida do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.	CB2 CB3 CB4 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT4 CT5 CT6 CT9
Colaborar con outros profesionais e servizos de apoio, internos ou externos aos centros, para promover a mellor resposta educativa ás necesidades específicas de apoio educativo do alumnado.	CB2 CB3 CB4 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT4 CT5 CT6 CT9
Avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas e servizos de apoio na atención á diversidade do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.	CB5 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6 CT6 CT9

Contidos

Tema

Implicacións das adaptacións do currículo para o apoio educativo específico das necesidades específicas na escola inclusiva. *

Adaptacións curriculares de centro e servizos de apoio no marco de actuación escolar inclusiva. *

Medición, valoración e análise das diferentes intervencións e servizos de apoio nas necesidades específicas para o aprendizaxe inclusivo. *

Deseño da intervención en termos de apoio educativo e atención individual. *

Elaboración e avaliación de resultados da intervención educativa. *

Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas da avaliación e intervención. *

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	3	15
Seminario	0	12	12
Traballo tutelado	8	0	8
Traballo	0	40	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Probas	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación							
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas				
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB3	CG2	CE4	CT1	
				CG3	CE6	CT4	
						CT6	
						CT8	
						CT9	
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB3	CG2	CE1	CT1	
					CE2	CT4	
					CE3	CT5	
					CE4	CT6	
					CE6	CT8	
						CT9	
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1	CG1	CE1	CT1	
			CB2	CG2	CE2	CT4	
			CB3	CG3	CE3	CT5	
			CB4	CG4	CE4	CT6	
			CB5		CE5	CT8	
					CE6	CT9	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ainscow, M., **Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y mejoras para las instituciones educativas**, Narcea, 2001

Galicia. DECRETO 229/2011, do 7 de decembro, **polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de**, DOG núm. 242, 2012

Moreno, J.M., **Organización y gestión de centros educativos**, UNED, 2004

Satinback, S. y Stainback, W., **Aulas inclusivas. Un nuevo modo de enfocar y vivir el currículo**, Narcea, 2004

Bibliografía Complementaria

Arnaiz, P., **Educación inclusiva: una escuela para todos**, Aljibe, 2003

González, M.T., **Organización y gestión de centros escolares**, Prentice-Hall, 2003

Tharp, R.G., Estrada, P., Dalton, S. y Yamauchi, L.A., **Transformar la enseñanza. Excelencia, equidad, inclusión y armonía en las aulas y las escuelas**, Paidós, 2002

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
O Deporte como Medio Integrador				
Materia	O Deporte como Medio Integrador			
Código	P02M081V02105			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	García Soidan, José Luís			
Profesorado	García Soidan, José Luís			
Correo-e	jlsoidan@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Os distintos deportes poden ser vehículos integradores socio-educativos, mediante a participación e o desenvolvemento de "todas" as persoas, ademais de ser un fenómeno cultural e un medio global de comunicación e expresión de xénero, raza e idade. Por outra banda as persoas con discapacidade ou con enfermidades dexenerativas, atoparon no deporte adaptado unha forma adecuada de participación e integración social motivante, a través do desenvolvemento de programas e campañas de promoción e práctica adaptada de distintos deportes.			

Competencias

Código	
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cos súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.
CT9	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os deportes que permitan dar resposta ás necesidades educativas especiais, para utilizalos como medio integrador.

CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE3
CE4
CT4
CT5
CT6
CT8

Aplicar metodoloxías inclusivas adaptadas aos deportes, para que permitan unha maior integración e faciliten a aprendizaxe dos nenos con necesidades educativas especiais.

CG2
CG4
CE3
CE4
CE6
CT4
CT5
CT8
CT9

Organizar e centrar a temática e os materiais de aula relacionados coa actividade deportiva, dirixida á integración educativa de nenos con capacidades diferentes, nas aulas das institucións escolares.

CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE4
CE6
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9

Deseñar programas de intervención deportiva baseados en metodoloxías creativas e flexibles segundo as discapacidades do neno.

CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE3
CE4
CE6
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9

Avaliar os resultados dos programas de intervención deportiva, deseñados con metodoloxías inclusivas, a persoas con necesidades educativas especiais.

CG2
CE1
CE6
CT5
CT6

Contidos

Tema

1. Valoración das metodoloxías inclusivas desde o principio da comprensividade nas aulas.

01.1. Deporte individual adaptado.
1.2. Deporte colectivo adaptado.

2. Análise das intervencións deportivas en necesidades específicas de apoio educativo desde metodoloxías curriculares e organizativas de inclusión escolar.

2.1. Deportes en espacios pechados.
2.2. Deportes en espacios abertos.

3. Deseño da intervención en termos de proxectos de melloramento de prácticas deportivas en persoas con discapacidade.

3.1. Clasificación dos participantes en categorías.
3.2. Organizacións de deporte adaptado e tipos de competicións.

4. Elaboración e avaliación de resultados de implementación desas metodoloxías.	4.1. Técnicas de medición de resultados.
5. Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas.	4.2. Criterios de progresión.
6. Discusión e generalización de boas prácticas deportivas.	5.1. Elaboración de informes de resultados para os distintos deportes.
	6.1. O Deporte Limpo. As boas prácticas deportivas e os riscos para a saúde.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	8	10	18
Obradoiro	4	20	24
Traballo tutelado	3	30	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	O profesor fará unha presentación estruturada dos contidos relacionados co deporte e a discapacidade, estudos de caso e diferentes tipos de materiais, coa finalidade de facilitar información organizada que permita a comprensión dos contidos. O profesor elaborará un guion facilitador coa correspondente exposición verbal e visual, dos contidos propostos na guía docente.
Obradoiro	O profesor distribúe ao alumnado en grupos e a cada un asígnalle un tipo de discapacidade diferente, para que deseñen un programa deportivo inclusivo e integrador. Deberán explicar os obxectivos, materiais, programa e a avaliación que farán de devandito programa deportivo.
Traballo tutelado	Deseño de proxectos deportivos integradores na aula, propostos polo profesor. Plantexaránse distintos entornos educativos para diferentes discapacidades, e o alumnado distribuído en grupos deberá dar resposta ás propostas, debatindo en grupo e utilizando a bibliografía suxerida polo profesor u outra que se encontre nas diferentes bases de datos. Ao rematar haberá debate, comunicación e discusión, entre os distintos grupos, das solucións que se atopen.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Lección maxistral	O profesor propondrá contidos relacionados co deporte e a discapacidade na aula, para que o alumnado interveña en clase, achegando solucións orixinais, de forma individual ou colectiva.	20	CG1	CE3	CT4
			CG2	CE4	CT5
			CG3	CE6	CT6
			CG4		CT7
Obradoiro	O profesor distribúe ao alumnado en grupos de 1 a 2 alumnos/as e a cada un asígnalle un tipo de discapacidade diferente, para que deseñen un programa deportivo inclusivo e integrador. Deberán explicar os obxectivos, materiais, programa e a avaliación que farán de devandito programa deportivo.	40	CG1	CE1	CT4
			CG2	CE2	CT5
			CG3	CE3	CT6
			CG4	CE4	CT7
				CE6	CT8
					CT9
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante. Realización de traballos en grupos de 3 a 4 alumnos.	40	CG1	CE1	CT6
			CG2	CE2	CT7
			CG3	CE3	CT8
			CG4	CE4	
				CE6	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no

calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Barbieri, Aldo, **Deporte y recreación accesibles: plena accesibilidad para personas con capacidades diferentes**, 1, 2007

Blasco, Josefa., **Metodologías de investigación en las ciencias de la actividad física y el deporte: ampliando horizontes**., 1, 2007

Sanz Rivas D., **ACTIVIDADES FÍSICAS Y DEPORTES ADAPTADOS PARA PERSONAS CON DISCAPACIDAD**, 1, 2012

Consejo Superior de Deportes, **Violencia, deporte y reinserción social**, 1, 2007

Cumellas Riera, Montserrat, **Discapacidades motoras y sensoriales en Primaria: la inclusión del alumnado en Educación Física : 181 juegos adaptados. Unidad Didáctica : deporte adaptado**, 1, 2006

Escudero Escorza, T, **La construcción de la investigación evaluativa : El aporte desde la educación**, 1, 2011

Jiménez Martín, Pedro, **Manual de estrategias de intervención en actividad física, deporte y valores**, 1, 2008

La Caixa: Obra Social, **Deporte, salud y calidad de vida**, 1, 2009

Mishchenko, Victor, **Fisiología del deportista : (bases científicas de la preparación, fatiga y recuperación de los sistemas funcionales del organismo de los deportistas de alto nivel)**, 1, 1995

Santos, J.A. y Balibrea, E., **Mujer, deporte y exclusión: experiencias europeas de inserción por el deporte**, 1, 2005

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Desenvolvemento Psicomotor e Discapacidade				
Materia	Desenvolvemento Psicomotor e Discapacidade			
Código	P02M081V02107			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Díaz Pereira, María del Pino			
Profesorado	Barcala Furelos, Roberto Jesús Díaz Pereira, María del Pino			
Correo-e	pinod@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia realízase un abordaxe detallado do desenvolvemento psicomotor na infancia e a na adolescencia, así como das dificultades que poden xurdir ao ancho deste desenvolvemento, e a diversos procedementos e estratexias para a súa avaliación e intervención.			

Competencias	
Código	
CB1	Posuir e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender a complexidade da competencia motora e os factores que a condicionan.	CB1 CB3 CE1 CE2
Comprender os diferentes procesos que interveñen en o desenvolvemento de a competencia motora.	CB1 CB3 CG1 CG2
Coñecer as diferentes etapas polas que transcorre o desenvolvemento das competencias e habilidades motrices.	CB1 CB3 CG1 CG2
Coñecer as particularidades de o desenvolvemento motor en persoas con necesidades especiais e comprender os factores que están en a base de as dificultades.	CB2 CG2 CG3 CE1 CE2 CE3 CE6
Seleccionar e aplicar instrumentos e indicadores adecuados para evaluar diferentes compoñentes que sustentan a motricidad humana.	CB5 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6
Describir o nivel de desenvolvemento motor dun suxeito e identificar de modo operativo as súas principais debilidades e fortalezas.	CB2 CG1 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6 CT7
Elaborar un informe sobre o desenvolvemento psicomotor á luz dos datos recolleitos.	CE1 CE2 CE4 CE6 CT7
Ser capaz de deseñar programas de intervención coherentes coas dificultades e fortalezas psicomotrices identificadas	CB5 CE4 CT4 CT5

Contidos

Tema

Instrumentos para a avaliación e identificación de*
dificultades no desenvolvemento psicomotor.
Elaboración de informe de desenvolvemento
psicomotor.

Conceptos básicos sobre competencia motora. *
Factores condicionantes da competencia motora
e pautas de desenvolvemento.

Pautas específicas para a intervención en *
dificultades do desenvolvemento psicomotor
orientada a diferentes tipos de necesidades
educativas especiais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Debate	3	0	3
Estudo de casos	4	8	12
Traballo tutelado	4	9	13
Cartafol/dossier	1	43	44

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Debate	Discusión argumentada entre un grupo de estudantes e o docente. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Estudo de casos	Elaboración dun informe sobre desenvolvemento psicomotor
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado co deseño e proposta de intervención para estimular competencias motrices en alumnado con dificultades.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Estudo de casos	Aplicación de probas para avaliación do desenvolvemento motor e elaboración dun informe.	30	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG2 CG3	CE1 CE2 CE3 CE4 CE6	CT4 CT5 CT7
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula relacionados co deseño de intervención para estimular o desempeño motor.	30	CB2 CB3	CG1 CG2 CG3	CE1 CE2 CE3 CE4 CE6	CT4 CT5 CT7
Cartafol/dossier	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación	40	CB1 CB2 CB3 CB5	CG1 CG2 CG3	CE1 CE2 CE3 CE4 CE6	CT4 CT5 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bruininks, R. H., **Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency, (BOT-2)**, Pearson Assessment, 2005
 Fernández, E., Gardoqui, M.L. y Sánchez, F., **Evaluación de las habilidades motrices básicas**, Inde Publicaciones, 2007

Henderson, S. E., Sugden, D. A., & Barnett, A. L., **MABC-2: Batería de evaluación del movimiento para niños-2**, PsychCorp, 2012

Ruiz, L.M., **Desarrollo motor y actividades física**, Gymnos, 1987

Bibliografía Complementaria

Carrasquillo, F. A., **Características del desarrollo físico y motriz de niños y jóvenes con Trastornos Generalizados del Desarrollo**, Universidad Metropolitana, 2009

Pan, C. Y.; Tsai, C-L. y Chu, C-H., **Fundamental movement skills in children diagnosed with Autism Spectrum Disorders and Attention Deficit Hyperactivity Disorder**, nº 39, J Autism Dev Disord 39, 1694-1705., 2009

Pieters, S.; De Block, K.; Scheiris, J.; Eyssen, M.; Desoete, A.; Deboutte, D.; Van Waelvelde, H. y, **How common are motor problems in 67 children with developmental disorder: rule or exception?**, nº 38, Child: care, health and development 38, 1, 139-145, 2011

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sistemas de avaliación e intervención en educación física para o alumnado con NEAE**

Materia	Sistemas de avaliación e intervención en educación física para o alumnado con NEAE			
Código	P02M081V02109			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	A materia é un compendio da evidencia actual dispoñible e a experiencia acreditada de profesionais e institucións, cuxo obxectivo último é conseguir a mellor práctica docente en Actividade Física para Poboacións Especiais.			

Competencias

Código				
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.			
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.			
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións [e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan] a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.			
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.			
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integrais nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.			
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.			
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.			
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.			
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.			
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.			
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.			
CT1	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria			
CT2	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.			
CT3	Sostenibilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos.			

CT4 Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.

CT6 Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.

CT8 Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.

CT9 Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer e aplicar con garantías os principais protocolos de avaliación en EF para alumnado con NEAE	CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE4 CE5 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT9
Coñecer e aplicar con garantías os principais protocolos de intervención en EF para alumnado con NEAE	CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE4 CE5 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT9

Contidos

Tema

1. Valoración de AF e Condición Física en alumnado con NEAE	*
2. Evaluación de Programas de EF Adaptada	*
3. Estratexias de intervención en EF Adaptada	*

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	11	0	11
Traballo tutelado	5	8	13
Presentación	4	4	8
Traballo	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Traballo tutelado	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.

Presentación	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.
--------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Presentación	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Probas	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación

Avançada	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2		CE1	CT1
			CB3		CE2	CT2
			CB4			CT3
						CT4
						CT6
						CT8
						CT9
Presentación	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB2	CG2	CE1	CT1
			CB3	CG3	CE2	CT2
			CB4	CG4	CE4	CT4
			CB5			CT6
						CT8
						CT9
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB2	CG2	CE1	CT1
			CB3	CG3	CE2	CT2
			CB4	CG4	CE4	CT3
			CB5		CE5	CT4
						CT6
						CT8
						CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Vicente Rodríguez, Gómez Bruton y Gómez Cabello, **Actividad física en poblaciones específicas: de la teoría a la práctica**, Universidad de Zaragoza, 2017

Horvat, Kelly, Block and Croce, **Developmental and adapted physical activity assessment**, 2ª, Human Kinetics, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos Derivadas do Contexto Socio-Cultural**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos Derivadas do Contexto Socio-Cultural			
Código	P02M081V02201			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Conde Rodríguez, María Ángeles			
Profesorado	Conde Rodríguez, María Ángeles Fariña Rivera, Francisca Mosqueda Bueno, Olegaria Rodríguez Enríquez, Mónica Vázquez Figueiredo, María José			
Correo-e	angelesconde@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Con esta materia trátase de sensibilizar aos futuros profesionais da educación de como os condicionamentos socioculturais, étnicos, económicos, de violencia e/o xénero impactan diferencialmente na aprendizaxe xerando con frecuencia necesidades educativas especiais.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.

CT1	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT9	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar e interpretar a natureza dos procesos de identidade e de diversidade socio-cultural e as súas implicacións para a aprendizaxe e desenvolvemento humano.	CB2 CB3 CG2 CG4 CE1 CE3 CT1 CT4 CT6
Detectar e analizar barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación no alumnado, derivadas do contexto familiar e sociocultural e as súas problemáticas.	CB2 CB3 CG2 CG4 CE1 CT1 CT4
Seleccionar programas para o apoio específico educativo na aprendizaxe de persoas con diversidade social e cultural	CB2 CB3 CB5 CG2 CG3 CE1 CE3 CE4 CT1 CT4
Desenvolver accións e programas para potenciar a igualdade de oportunidades e a integración dos diferentes grupos sociais.	CB2 CB3 CB5 CG2 CG3 CG4 CE3 CE4 CE5 CT4 CT6 CT9
Evaluar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas e servizos de apoio na atención á diversidade do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.	CB2 CB3 CG4 CE5 CE6 CT7 CT9

Contidos

Tema	
Familia, Sociedade e escola: consecuencias derivadas da ruptura de parella dos proxenitores no ámbito escolar. Parentalidad positiva e Programas de apoio ás familias con proxenitores separados	Formas de análise e avaliación Educación e igualdade de oportunidades. Intervención para a prevención do fracaso e a mellora do rendemento
O maltrato infantil. Contexto familiar e contexto educativo	Formas de análise e avaliación Intervención ante o maltrato infantil Intervención para a prevención e tratamento de as condutas violentas

Conduas disruptivas, desadaptación social de nenos e novos e as súas consecuencias na aprendizaxe e a desadaptación escolar	Personalidade e Conduta social Desadaptación social e problemas escolares Sistemas de regulación e inhibición da conduta disruptiva
Influencia dos estereotipos de xénero nas traxectorias académicas	Expectativas sociais. Identidades e traxectorias académicas de alumnos e alumnas. A coeducación no sistema educativo. Orientacións para a intervención.
Intervencións nas necesidades específicas de apoio educativo derivadas de carencias culturais ou situacións de multiculturalidade. Inmigración, pobreza e escola	Metodoloxías e técnicas de traballo máis adecuadas para o traballo con inmigrantes Análise de casos. Sistemas de intervención e mellora para as dificultades de aprendizaxe

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	2	0	2
Seminario	6	0	6
Traballo tutelado	8	0	8
Seminario	4	0	4
Traballo	0	55	55

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos principais contidos teóricos da materia con axuda de medios audiovisuais.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e a análise dos procedementos utilizados no plantexamento sobre o tema.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión de o/a docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas de o estudante.
Seminario	Entrevistas que o estudante mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Seminario	Asesoramento para o desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe
Probos	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB2 CB3 CG2 CG3 CE3 CE4 CT1 CT6 CT7 CT9
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados no aula e/ou de as actividades autónomas do estudante	40	CB2 CB3 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE6
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB2 CB3 CB5 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CE5 CE6 CT1 CT4 CT6 CT7 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Armas, M., **Prevención e Intervención ante problemas de conducta. Estrategias para centros educativos y familias.**, Wolters Kluwer España, 2007

Mañeru, A., **La diferencia sexual en la educación. En Niñas: La discriminación invisible.**, UNED, 2002

Sandoval, M. y Simón, **Los alumnos con problemas de conducta. Claves para la formación del profesorado**, 2007

Rodríguez, C., **Género y cultura escolar**, Morata, 2011

Simón, C., **Hacia la comprensión de las dificultades de comportamiento y adaptación en el aula, en el marco de una educación que promueva la inclusión. En A. Moreno y M. Soler (Coords.). La disrupción en las aulas**, Ministerio de Educación y Ciencia, 2006

Subirats, M. y Tomé, A., **Balones fuera. Reconstruir los espacios desde la coeducación**, Octaedro, 2007

Bibliografía Complementaria

Baráibar, J.M., **Inmigración, familias y escuela en educación infantil.**, MEC, 2005

Espinosa, M.A., Ochaíta, E. y Espinosa, A., **La educación para la igualdad. Volúmenes I y II. Madrid**, Dirección General de la Mujer de la CAM, 1999

Fernández, J. (coord.), **Nuevas perspectivas en el desarrollo sexual y de género**, Pirámide, 1988

EURYDICE, **La integración escolar del alumnado inmigrante en Europa**, Comisión Europea, 2004

Lahire, B., **Los orígenes de la desigualdad escolar. En Á. Marchesi y C. Hernández (eds.), El Fracaso escolar: Una perspectiva internacional (pp. 61-71)**, Alinza, 2003

Santos Guerra, M.A., **El harén pedagógico. Perspectiva de género en la organización escolar.**, Graó, 2000

Siguán, M., **La escuela y los inmigrantes**, Paidós, 1998

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaxe**

Materia	Intervención en Necesidades Educativas dos Alumnos con Dificultades Específicas de Aprendizaxe			
Código	P02M081V02202			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Tellado González, Fernando			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Deaño Deaño, Manuel Parente, Fernanda Leopoldina Tellado González, Fernando			
Correo-e	ftellado@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia trataremos os distintos procesos neuropsicolóxicos e cognitivos que subxacen a lectura, escritura e cálculo e que nos poden explicar as dificultades que aparecen no neno/a nos contextos escolares. Estas dificultades constitúen no seu conxunto o que se coñece como dificultades específicas de aprendizaxe.			

Competencias

Código	
CB1	Posuir e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións [e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan] a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintas contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.

CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT4	Proponer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.
CT9	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a natureza cognitiva dos procesos implicados na aprendizaxe da lectura, a escritura e o cálculo nas persoas con dificultades de aprendizaxe específicas.	CB2 CG2 CE3 CT4 CT5
Coñecer distintos programas para o apoio específico educativo á aprendizaxe destas persoas.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9
Ser capaz de elaborar e deseñar programas de apoio e aplicalos conforme ás necesidades motivacionais e de apoio das persoas con dificultades específicas de aprendizaxe.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9

Sintetizar os principais resultados obtidos na aplicación de sistemas de avaliación e intervención, conforme ás condicións do deseño, valorando a súa achega ao coñecemento.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE3
CE4
CE5
CE6
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9

Contidos

Tema

Implicacións de dificultade de aprendizaxe específica en lectura, escritura e/ou cálculo no proceso educativo. *

Procesamento diferencial da información para as aprendizaxes escolares e estratexias que supón. Perfís cognitivos diferenciais segundo a dificultade de aprendizaxe. *

Valoración e medición dos procesos e estratexias cognitivas e a súa correlación co logro académico. *

Análise das intervencións en necesidades específicas de apoio educativo para a lectura, escritura e cálculo. *

Deseño da intervención en termos de apoio específico e contexto multicultural. *

Elaboración e avaliación de resultados de intervención. *

Informe, discusión e difusión dos resultados e conclusións obtidas. *

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	6	2	8
Seminario	0	12	12
Presentación	2	2	4
Traballo tutelado	12	4	16
Traballo	0	35	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Presentación	Presentación e discusión de resultados de aplicación de sistemas de avaliación e intervención.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Probas	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Presentación	Presentación e discusión de resultados de aplicación de sistemas de avaliación e intervención.	20	CB1 CB2 CB3 CB4	CG3 CE3 CE4	CT6 CT7 CT9	
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB2 CB3	CG2 CG3 CG4	CE1 CE3 CE4 CE6	
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6	CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Coll, C. (Coord.), **Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la Educación Secundaria**, Graó, 2010
- Coll, C., Palacios, J. y Marchesi, A. (Comps, **Desarrollo psicológico y educación, 2**, Alianza, 2001
- García-madruga, J. y Delval, J., **Psicología del Desarrollo I**, UNED, 2010
- González-Pienda, J.A., González, R., Núñez, J.C. y Valle, A., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2002
- Martín, C. y Navarro, J.I. (Coords., **Psicología para el profesorado de Educación Secundaria y Bachillerato**, Pirámide, 2011
- Palacios, J., Marchesi, A. y Coll, C. (Comps.), **Desarrollo psicológico y educación: Vol. I. Psicología Evolutiva**, Alianza, 1999
- Santrock, J.W., **Psicología del desarrollo**, McGraw-Hill, 2006
- Santrock, J.W., **Psicología de la Educación**, McGraw-Hill, 2006
- Santrock, J.W., **Psicología del desarrollo**, McGraw-Hill, 2006
- Shaffer, D.R. y Kipp, K., **Psicología del desarrollo infancia y adolescencia**, 7ª, CENGAGE LEARNING, 2007

Bibliografía Complementaria

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás *tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Metodoloxías para a Inclusión Escolar**

Materia	Metodoloxías para a Inclusión Escolar			
Código	P02M081V02203			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Ares Ferreirós, Martina			
Profesorado	Ares Ferreirós, Martina Deaño Deaño, Manuel			
Correo-e	martina.ares.ferreiros@gmail.com			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo capacitar aos estudantes para valorar as situacións de alumnado con necesidades educativas, a análise de metodoloxías de atención á diversidade e o desenvolvemento de programas que faciliten unha educación inclusiva.			

Competencias

Código	
CB1	Posuir e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións [e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan] a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integrais nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.

CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT1	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.
CT9	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Comprender as metodoloxías para a inclusión escolar como sistemas de intervención capaces de integrar a diferentes colectivos de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, estimulando a participación e o desenvolvemento persoal e grupal.	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CE1 CE3 CT5
Elaborar, deseñar e aplicar metodoloxías inclusivas conforme ás necesidades específicas de apoio educativo presentes no ámbito escolar.	CB1 CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE6 CT4 CT8 CT9
Sintetizar y evaluar los principales resultados obtenidos en la aplicación de metodologías para la inclusión escolar, valorando su aportación al conocimiento actual.	CB1 CB2 CB3 CG4 CE6 CT1 CT4 CT9
Comunicar e transferir os resultados obtidos na aplicación de metodoloxías para a inclusión escolar á comunidade educativa	CB4 CB5 CG4 CE4 CE5 CE6 CT5 CT6 CT9

Contidos

Tema	
Análise de metodoloxías para a inclusión escolar como sistemas de intervención nas necesidades específicas de apoio educativo.	Instrución educativa inclusiva. Aprendizaxe mediada. Fortalezas e debilidades. Potencial de aprendizaxe.
Deseño de metodoloxías para a inclusión escolar como sistemas de apoio e atención á diversidade do alumnado.	Fases nos deseños de programas.
Implementación de metodoloxías para a inclusión escolar en grupos de estudantes con necesidades específicas de apoio educativo.	Implementación de programas.
Avaliación de metodoloxías para a inclusión escolar: rexistro e análise.	Error en traducción.

Informe, discusión e comunicación de resultados Realización de informes obtidos da aplicación das metodoloxías para a inclusión escolar a outros profesionais e familia.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	0	10
Seminario	0	12	12
Presentación	2	4	6
Traballo tutelado	8	4	12
Traballo	0	35	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Presentación	Presentación de resultados e discusión de procedementos e metodoloxías de inclusión escolar deseñados.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Probas	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación		Cualificación	Competencias Avaliadas			
	Descrición		CB2	CG1	CE1	CT1
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB3	CG2	CE3	CT4
				CG3	CE5	CT8
					CE6	CT9
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG2	CE3	CT6
				CG3	CE5	CT8
					CE6	CT9
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG2	CE3	CT4
			CB3	CG3	CE4	CT5
			CB4	CG4	CE5	CT6
			CB5		CE6	CT8
						CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Deaño, M. y Tellado, F., **Instrucción basada en los procesos PASS. En A. Barca (Coord.) Motivación y Aprendizaje en Contextos Educativos (pp. 369- 398)**, Grupo Editorial Universitario, 2009

Deaño, M., Tellado, F., Iglesias-Sarmiento, V., Alfonso, S., Gayo, E. y Conde, A., **Contribuciones inclusivas y diferenciales para el aprendizaje matemático.**, Simposium presentado al VI Congreso Internacional, 2011

Echeitía, G., **Educación para la inclusión o educación sin exclusiones**, Narcea, 2006

Huguet, T., **Aprender juntos en el aula. Una propuesta inclusiva**, Graó, 2006

Macarulla, I. y Sáiz, M., **Buenas prácticas de escuela inclusiva la inclusión del alumnado discapacitado: un reto, unanecesidad.**, Graó, 2009

Bibliografía Complementaria

Domínguez Alonso, J., **Atención a la diversidad en la educación Primaria**, Editorial Da Vinci, 2009

Pereiró, S. (coord.), **Multiculturalidad escolar y convivencia educativa**, ECU, 2008

Ruiz, L., **Animación y discapacidad. La integración en el tiempo libre.**, Amarú, 2003

Vega, A., **De la dependencia a la autonomía: ¿dónde quedala educación?**, 2007

Vila, A., **Los hijos "diferentes" crecen. Cuando las personas deficientes se hacen mayores**, Narcea, 2005

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
As TIC Aplicadas á Educación Inclusiva				
Materia	As TIC Aplicadas á Educación Inclusiva			
Código	P02M081V02204			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Martínez Figueira, María Esther Raposo Rivas, Manuela			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia preséntanse as Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) como un recurso importante para atender ás persoas con necesidades específicas de apoio educativo. Particularmente, abordamos aplicacións tecnolóxicas e informáticas específicas e ferramentas para a intervención e axuda na aula.			

Competencias

Código	
CB1	Posuir e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións [e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan] a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CT1	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT2	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
CT3	Sostenibilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Seleccionar, avaliar e deseñar ou construír materiais didácticos en soporte tecnolóxico adaptados ás características e capacidades dos estudantes, promovendo unha escola inclusiva.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CE2 CE3 CE4 CT4 CT6
Recoñecer unha metodoloxía de uso adecuada para a inclusión na aula de software educativo.	CB2 CB3 CG2 CG3 CE2 CE3 CT3 CT4
Deseñar, realizar e avaliar propostas educativas implementando recursos tecnolóxicos de elaboración propia ou allea.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG2 CG3 CG4 CE2 CE3 CE4 CT1 CT2 CT3 CT4 CT6

Contidos

Tema

Aproximación conceptual.	Identificación e clasificación de programas educativos informatizados. Posibilidades didácticas en educación: criterios e instrumentos de selección. Experiencias educativas.
As TIC na escola inclusiva	Que son e que posibilidades ofrecen para a formación.
Deseño, elaboración e avaliación de recursos educativos en soporte tecnolóxico e boas prácticas con TIC	Iniciación no deseño e elaboración de programas educativos informatizados. Ferramentas de autor. Software educativo.
Aprendizaxe: distintas capacidades e enfoques mediados con tecnoloxía.	Aprendizaxe virtual accesible.
Aprendizaxe das TIC ás distintas capacidades. Accesibilidade e deseño universal da aprendizaxe	Aplicación de las TIC ás distintas capacidades sensoriais e mentais. A súa utilización con persoas de altas capacidades.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	3	0	3
Seminario	10	5	15
Traballo tutelado	7	7	14
Traballo	0	43	43

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Probas	Descrición
Traballo	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Seminario	Valoración da participación activa do estudante na discusión de documentos científicos, casos ou outras actividades propostas na aula	20	CB1	CG2	CE2	CT1
			CB2	CG3	CE3	CT2
			CB3	CG4	CE4	CT3
			CB4			CT4
			CB5			CT6
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	40	CB1	CG2	CE2	CT1
			CB2	CG3	CE3	CT2
			CB3	CG4	CE4	CT3
			CB4			CT4
			CB5			CT6
Traballo	Elaboración e presentación oral e escrita de informes, por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente	40	CB1	CG2	CE2	CT1
			CB2	CG3	CE3	CT2
			CB3	CG4	CE4	CT3
			CB4			CT4
			CB5			CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Gallego, M.J.; Raposo, M. (coord.), **Formación para la educación con tecnologías**, 1, Pirámide, 2016

Bibliografía Complementaria

Martínez Figueira, M.E. (coord.), **TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo**, 1, Universidade de Vigo, 2013

Raposo Rivas, M. y Martínez Figueira, M.E. (coord.), **As TIC e as súas aplicacións na aula: misión posible**, 1, Toxosoutos, 2012

Martínez Figueira, M.E. (coord.), **Miradas á Educación Infantil: adaptación, participación e inclusión na escola**, 1, Universidade de Vigo, 2015

Martínez Figueira, M.E. (coord.), **Educación Infantil Inclusiva: experiencias y propuestas**, 1, Universitat, 2014

Raposo Rivas, M. (coord.), **TiC e TAD como obxecto de investigación e de intervención en educación**, 1, Universidade de Vigo, 2014

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes.

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

- Dispor de conta electrónica en Uvigo e Gmail.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo de Fin de Máster				
Materia	Traballo de Fin de Máster			
Código	P02M081V02208			
Titulacion	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	10	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Ares Ferreirós, Martina			
Profesorado	Ares Ferreirós, Martina Conde Rodríguez, María Ángeles Dosil Díaz, Joaquín Iglesias Sarmiento, Valentín Martínez Figueira, María Esther Soto Carballo, Jorge Genaro			
Correo-e	martina.ares.ferreiros@gmail.com			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	O Traballo Fin de Máster é un traballo tutelado que se realizará durante o segundo cuadrimestre e ten como obxectivo a aplicación dos coñecementos adquiridos neste Máster para a elaboración e deseño dun proxecto no contexto das prácticas externas.			
	A este traballo correspóndelle un total de 10 créditos e para superalo é necesaria a elaboración dunha memoria e a súa defensa pública.			

Competencias	
Código	
CB1	Posuir e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións [e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan] a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintas contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.

CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT1	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT2	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
CT3	Sostenibilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.
CT9	Actuar con coherencia, responsabilidade e rigor, mantendo un compromiso ético.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Aplicar os coñecementos adquiridos durante o Máster en a elaboración e deseño de un programa aplicado en un área específica que permita profundar en o coñecemento de o apoio educativo.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9

Adquirir habilidades para obter e analizar críticamente a información científica e construír un marco teórico que sustente conceptualmente un programa de intervención

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE3
CE4
CE6
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9

Diagnosticar necesidades e problemas educativos especiais

CB1
CB2
CB3
CB4
CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE6
CT1
CT2
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9

Ser capaz de planificar, deseñar e levar a cabo unha intervención específica de inclusión e normalización, especialmente en grupos específicos

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE3
CE4
CE6
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9

Saber interpretar e comunicar de forma científica os resultados de o traballo profesional.

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE2
CE3
CE4
CE6
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9

Saber preparar un informe final para a súa comunicación e publicación

CB1
CB2
CB3
CB4
CB5
CG1
CG2
CG3
CG4
CE1
CE2
CE3
CE4
CE6
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8
CT9

Contidos

Tema

Planificación, deseño e/ou avaliacións de investigacións, recursos ou programas de intervención vinculadas a as necesidades específicas de apoio educativo.

Deseño de programas, materiais ou aplicacións
Fases de o deseño
Implementación do deseño
Avaliación de programas, materiais ou aplicacións
Fases avaliación
Implementación programas de intervención
Elaboración de o informe

Elaboración de unha memoria de proxecto de fin de máster.

Pautas para a elaboración e defensa de os informes de proxectos.
Escritura e comunicación en contextos académicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	5	0	5
Presentación	1	0	1
Traballo tutelado	0	180	180
Obradoiro	30	34	64

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación e orientacións do traballo fin de máster, directrices a seguir, criterios de avaliación, presentación e defensa.
Presentación	Exposición e defensa ante un tribunal da intervención realizada polo estudante.
Traballo tutelado	Revisión bibliográfica, elaboración e desenvolvemento dun proxecto por parte do alumnado tutorizado polo profesorado do mestrado.
Obradoiro	Talleres para a adquisición de coñecementos e habilidades instrumentais sobre metodoloxías e programas de intervención. Actividades enfocadas a adquisición de habilidades sobre escritura académica e presentacións orais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Orientación ao estudante na metodoloxía, elaboración, escrita e presentación do TFM
Traballo tutelado	Supervisión e orientación ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e calquera outro aspecto académico ata presentación e defensa do TFM.

Avaliación		Cualificación	Competencias Avaliadas			
	Descrición					
Presentación	Presentación e defensa pública ante un tribunal formado por profesores e profesoras do Máster. Valórase a presentación final e a exposición e defensa oral.	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4	CE1 CE2 CE3 CE4 CE6	CT1 CT2 CT4 CT5 CT7 CT9
Traballo tutelado	Seguimento e avaliación por parte do titor/a do traballo realizado polo estudante ata a elaboración da memoria final	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4	CE1 CE2 CE3 CE4 CE6	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aqueles estudantes que non superen o traballo fin de máster na avaliación do segundo cuatrimestre poderán presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo.

Poden consultarse as datas de avaliación da materia na web do Mestrado ou no espazo correspondente da plataforma de teledocencia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

AA.VV., **Las competencias básicas y el currículo: orientaciones generales**, Cuadernos de Educación. Consejería de Educación 2, 2007

AA.VV., **Hacia un enfoque de la educación en competencias**, Consejería de Educación y Ciencia de Asturias., 2008

COLOMA . A.. M.I.. JIMÉNEZ. M.L SÁEZ, **Metodologías para desarrollar competencias y atender a la diversidad guía para el cambio metodológico y ejemplos desde infantil hasta la universidad**, PPC, 2008

CABRERIZO, J., RUBIO, M. J. y CASTILLO, S., **Programación por competencias. Formación y práctica**, Pearson,

CABRERIZO, J. y RUBIO, M. J., **Atención a la diversidad. Teoría Práctica**, Pearson, 2007

CASTILLO, S. y CABRERIZO, J., **Evaluación educativa de aprendizajes y competencias**, Pearson, 2010

PELLICER C.y ORTEGA C., **La evaluación de las competencias básicas propuestas para evaluar el aprendizaje**, PPC, 2010

VILA A. y POBLETE. M. (Dirs), **Aprendizaje basado en competencias. Una propuesta para la evaluación de las competencias genéricas**, Mensajero/ICE de la Universidad de Deusto, 2007

ZABALA, A. y ARNAU, L., **Cómo aprender y enseñar competencias**, Graó, 2007

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Altas capacidades: Desenvolvemento do talento na aula**

Materia	Altas capacidades: Desenvolvemento do talento na aula			
Código	P02M081V02211			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Patiño, María José			
Profesorado	Fernandez Barreiros, Miriam Martínez Patiño, María José			
Correo-e	mjpatino@uvigo.es			
Web	http://http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Nesta materia preténdese dar a coñecer as características e necesidades específicas que poida presentar o alumnado con altas capacidades, tratando de establecer unha atención adaptada a súas necesidades no marco dunha escola inclusiva, prestando a máxima atención ao proceso de identificación e deseño dunha resposta educativa axustada ás súas necesidades, tendo en conta tamén o ámbito da práctica deportiva de alto rendemento.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Coñecer os diferentes ámbitos de manifestación/dominios das altas capacidades	CB2 CB3 CG3 CG4 CE1 CE4 CE5 CE6 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8
Saber que variables e casuísticas definen as Altas Capacidades	CB2 CB3 CG3 CG4 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8
Coñecer os diferentes perfís do alumnado con AC e ser conscientes da importancia da detección da AC	CB2 CB3 CG3 CG4 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CT6 CT8
Saber cales son as necesidades escolares dos alumnos/as con AC	CB2 CB3 CG3 CG4 CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CT4 CT5
Coñecer as alternativas de intervención na aula co alumnado AC. Profundar no enriquecemento curricular como intervención inclusiva para responder as necesidades específicas do alumnado de AC	CB2 CB3 CG3 CE1 CE4 CT4 CT8
Coñecer a delimitación conceptual e xurídica do talento deportivo e analizar os diversos programas de apoio ao deportista existentes nas diversas institucións sociais e educativas	CB3 CG3 CE2 CE6 CT5 CT8

Ser capaz de asesorar a pais, adestradores, directivos ou educadores de face a preservar o adecuado desenvolvemento psico-educativo do mozo deportista	CB2 CG3 CE5 CE6 CT5 CT6 CT7 CT8
Ser capaz de avaliar de forma crítica certas prácticas persoais ou institucionais relacionadas cos deportistas de alto rendemento ou con alumnado de altas capacidades	CB2 CB3 CG3 CE4 CE6 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8

Contidos

Tema	
1. Definición de Altas Capacidades: Variables e casuísticas	*
2. Perfis do alumnado con AC: intelectual, motivacional, socioemocional e de personalidade	*
3. Identificación das AC: proceso de detección no aula	*
4. Intervención escolar para responder ás necesidades do alumnado AC	*
5. Enriquecemento Curricular como intervención inclusiva cos alumnos/as de AC	*
6. Portafolio, compactación e enriquecemento triádico	*
7. Delimitación do concepto de talento deportivo	*
8. Marco xurídico que regula a identificación e o apoio aos talentos deportivos en España e Galicia	*
9. Necesidades de apoio psico-educativo en deportistas de alto rendemento	*
10. Modelos de apoio educativo ao deportista de alto rendemento	*
11. Instrumentos de interese para a intervención psicoeducativa no ámbito do deporte competitivo	*

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	6	0	6
Traballo tutelado	9	0	9
Traballo	0	60	60

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver. Pode incluír apoio de material audiovisual
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión das docentes. Pode estar vinculado con actividades autónomas do/a estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Orientacións sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas
Probas	Descrición

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Valoración da participación activa do/a estudante e da realización de exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante.	40	CB2 CB3	CG3 CG4	CE1 CE2 CE4 CE6	
Traballo	Elaboración e presentación oral e/ou escrita de informes por parte dos estudantes, relacionados cos contidos e/ou procedementos do módulo correspondente.	60	CB2 CB3	CG3 CG4	CE1 CE2 CE4 CE5 CE6	CT4 CT6 CT7 CT8

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Leiva deAntonio, Jaime, **Selección y Orientación de Talentos Deportivos**, Kinesis, 2013

Bibliografía Complementaria

Hernandez Corvo, R, **Talentos Deportivos**, Deportes, 2007

Rentería, A. M. y Gassós, L. E. , **Selección y Desarrollo del Talento Deportivo. Una propuesta para el ámbito escolar**, Itson, 2010

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clase e ás tutorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia

DATOS IDENTIFICATIVOS**Iniciación deportiva para o alumnado con NEAE**

Materia	Iniciación deportiva para o alumnado con NEAE			
Código	P02M081V02212			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	3	OP	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Ayan Perez, Carlos Luis			
Profesorado	Ayan Perez, Carlos Luis Varela Martínez, Silvia			
Correo-e	cayan@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia trata de presentar os coñecementos actuais sobre os procesos cognitivos e funcións executivas e a súa aprendizaxe e desenvolvemento para a participación adecuada no deporte. Así mesmo trata de desenvolver os procesos de regulación da conduta como actividade cognitiva e social organizada para tal participación.			

Competencias

Código	
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicológico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CT3	Sostenibilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Identificar as principais modalidades que forman parte do deporte adaptado así como as institucións respectivas que regulan a súa práctica	CB5 CG2 CG3 CE3 CE4 CT4 CT6 CT8

Poñer en práctica progresións metodolóxicas para a realización de actividades propias do deporte adaptado en función das características dos seus participantes

CB4

CG4

CT3

Contidos

Tema	
1. O deporte adaptado.	Orixen, evolución, principais modalidades e institucións reguladoras.
2. Habilidades motrices de locomoción: desprazamentos.	2.1. Actividades lúdicas en cadeira de rodas 2.2. Slalom 2.3. Atletismo: probas de velocidade
3. Habilidades motrices de manipulación: botes, pases, lanzamentos, recepcións.	3.1. Baloncesto adaptado 3.2. Boccia 3.3. Fútbol para persoas con discapacidade visual

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	5	0	5
Prácticas de laboratorio	5	0	5
Seminario	2	1	3
Traballo tutelado	1	39	40
Presentación	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado do contido principal dos temas.
Prácticas de laboratorio	Actividades enfocadas ao traballo sobre temas específicos da materia e á análise dos procedementos utilizados na formulación sobre o tema.
Seminario	Actividades de apoio ó traballo tutelado
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do docente. Pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Desenrolo de actividades de apoio ó traballo tutelado
Prácticas de laboratorio	Apoio e asesoramento para a organización de actividades de debate enfocadas ao traballo sobre temáticas específicas que permitan profundar nos contidos da materia.
Traballo tutelado	Orientación sobre contidos e actividades expostas sobre a materia e resolución de dúbidas sobre contidos teóricos ou actividades prácticas.
Probas	Descrición
Presentación	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación dos traballos prácticos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Prácticas de laboratorio	Sensibilizarse ante as diferenzas deportivas e físicas e competencias comunicativas co deporte adaptado.	30	CB4 CB5	CG3 CG4	CT6 CT8	
	Avaliar os resultados dos programas de intervención en deportes adaptados e de integración global a persoas con necesidades educativas especiais.					
Traballo tutelado	Avaliación dos exercicios ou proxectos realizados na aula e/ou das actividades autónomas do estudante	70	CB5	CG2	CE3 CE4	CT3 CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Este máster ten a modalidade de ensino presencial, polo que a asistencia a clase e a realización dos traballos de aula son obrigatorios para a avaliación continua. Esta asistencia debe ser dun mínimo do 80% da materia. O/a estudante que falte a unha sesión deberá poñerse en contacto co/a docente para realizar a(s) tarefa(s) alternativa(s) correspondente(s) para

poder continuar a avaliación continua.

Para superar a materia será necesario que os estudantes obteñan en cada proba ou actividade obxecto de avaliación como mínimo o 50% de cualificación nese apartado.

O alumnado que non poida seguir a avaliación continua realizará unha proba dos contidos da materia, na data marcada no calendario do mestrado para os exames oficiais. Os pormenores e características de dita proba serán concretadas polo profesorado o día da presentación da materia ou cando se faga a consulta persoalmente.

O/a estudante que non supere a avaliación da materia poderá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xullo, na que se avaliarán as competencias non adquiridas na 1ª oportunidade.

Poden consultarse as datas oficiais de avaliación da materia na web do Mestrado no espazo "exames" e na plataforma de teledocencia.

Esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

FEDC, **Deportes para Personas Ciegas y Deficientes Visuales**, Primera, Federación Española de Deportes para Ciegos,, 2002

Font, M., **Baloncesto en Silla de Ruedas: manual para el entrenador**, Primera, Consejo Superior de Deportes, 2004

Gutiérrez, A., **La Iniciación Deportiva para Personas con Ceguera y Deficiencia Visual.**, Primera, Aljibe, 2011

Sanz, D., **El Tenis en Silla de Ruedas**, Primera, Paidotribo, 2003

Sanz, D., y Reina, R., **Actividad Física y Deportes Adaptados para Personas con Discapacidad**, Primera, Paidotribo, 2015

Torralba, M., **Atletismo Adaptado: para personas ciegas y deficientes visuales**, Primera, Paidotribo, 2003

Bibliografía Complementaria

Campagnolle, S., **La Silla de Ruedas y la Actividad Física**, Primera, Paidotribo, 1998

Escribá, A., **Síndrome de Down: Propuestas de Intervención**, Primera, Gymnos, 2002

Garel, J., **Educación Física y Discapacidades Motrices**, Primera, Inde, 2007

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen actividades, orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticum I				
Materia	Prácticum I			
Código	P02M081V02213			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Figueira, María Esther			
Profesorado	Alfonso Gil, Sonia Ayan Perez, Carlos Luis Gayo Álvarez, María Elena Martínez Figueira, María Esther Martínez Lemos, Rodolfo Ivan Rodríguez Rodríguez, Juan Luís Torres Santiago, María Rocío			
Correo-e	esthermf@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo que os estudantes coñezan de modo práctico institucións, centros e servizos que traballen con colectivos de persoas con necesidades específicas de apoio educativo.			

Competencias

Código	
CB1	Posuir e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións [e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan] a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintos contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.

CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagógicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.
CT1	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT2	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
CT3	Sostenibilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a estrutura e a finalidade dos servizos e institucións nos que se realicen as prácticas e a documentación básica na que se sustenta a actividade do servizo ou institución	CB1 CB3 CB5 CG2 CG4 CE5 CT5 CT6 CT8
Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que se realizan as prácticas	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CT1 CT4 CT5 CT6 CT8
Ser capaz de elaborar unha memoria que reflicta as aprendizaxes máis importantes adquiridos no practicum, seguindo unha estrutura recomendada polo titor/a do máster.	CB2 CB4 CB5 CG1 CG2 CG4 CE4 CE5 CE6 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8

Contidos

Tema

Contextualización das prácticas: descrición da institución ou servizo	Obxectivos, programas, accións, recursos humanos e materiais, etc. para o desenvolvemento de actividades de aprendizaxe e deportivas dirxidas a poboacións con necesidades específicas de apoio.
Perfis profesionais e a súa relación coa atención á diversidade e as necesidades de apoio	Distintos tipos de actividades académicas e actividade física e deportiva con poboacións con necesidades específicas de apoio educativo
	Coñecemento e familiarización con ferramentas para avaliación e intervención con persoas con necesidades de apoio educativo
Elaboración de memorias de progreso	Avaliación e seguimento de programas de intervención

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	5	0	5
Obradoiro	50	0	50
Prácticum, Practicas externas e clínicas	60	65	125
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	45	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Orientacións sobre a planificación, deseño e realización das actividades prácticas realizadas en centros, servizos e organizacións relacionados coas necesidades de apoio educativo
Obradoiro	Talleres enfocados o coñecemento de procedementos para avaliación e a intervención con persoas con necesidades específicas de apoio educativo, así como o familiarización cos sistemas de comunicación específicos (Braille, LSE, SAAC) e o dominio de ferramentas para o autoaprendizaxe, baseadas en entornos persoais de aprendizaxe.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Traballo independente tutorizado de prácticas en institucións, organizacións e centros educativos que inclúan poboacións con necesidades de apoio educativo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Orientación sobre as prácticas externas e seguimento das mesmas.
Obradoiro	Orientacións sobre metodoloxías, avaliación, actividades e programas de intervención a desenvolver nos centros de prácticas.
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación de as memorias de prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe dos titores/as externos sobre a asistencia e realización das distintas actividades prácticas	50	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG2	CE2	CT2
			CB3	CG3	CE3	CT3
			CB4	CG4	CE4	CT4
			CB5		CE5	CT5
					CE6	CT6
						CT7
						CT8
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Informes/memorias de prácticas Elaboración de unha memoria sobre as actividades de prácticas de acordo a uns criterios previamente sinalados	50	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG2	CE2	CT2
			CB3	CG3	CE3	CT3
			CB4	CG4	CE4	CT4
			CB5		CE5	CT5
					CE6	CT6
						CT7
						CT8

Outros comentarios sobre a Avaliación

O Practicum I terá unha duración de 115h que os estudantes realizarán en varios centros, servizos e organizacións que traballan con persoas con discapacidade, tanto no ámbito educativo como deportivo; así como na realización dunha serie de obradorios previos e simultaneos a realización das prácticas externas.

Previamente o alumnado recibirá a información e documentación necesaria para levar a cabo estas prácticas, sobre as que terán que realizar unha memoria final.

Para superar a materia é necesario obter un 5 no Informe do Titor e un 5 na Memoria Final.

As actividades non superadas en primeira convocatoria poderán ser superadas ou recuperadas na convocatoria de Xullo.

Poden consultarse as datas de realización do Practicum no espazo da plataforma de teledocencia e da avaliación da materia na web do Mestrado.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LOBATO FRAILE, C., **Desarrollo profesional y prácticas/practicum en la universidad**, Servicio Editorial de la Universidad del País Vasc, 1996

SCHÖN, D.A., **La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones**, Paidós-MEC, 1992

ZABALZA BERAZA, M. A., **Buenas prácticas en el practicum: bases para su identificación y análisis**. En A. CID SABUCEDO, M. RAPOSO RIVAS y A. PÉREZ ABELLÁS, **El practicum: buenas prácticas en el Espacio Europeo de Educación Sup**, Tórculo, 2007

Bibliografía Complementaria

CID SABUCEDO, A., DOMÍNGUEZ PRIETO, E. y RAPOSO RIVAS, M., **La práctica reflexiva como medio de construcción del pensamiento práctico de tutores y tutorandos**. En M. A. ZABALZA BERAZA (ed.), **Los tutores en el practicum: Funciones, formación y compromiso institu**, Diputación Provincial de Pontevedra, 1998

GARCÍA FERNÁNDEZ, A., **La tutoría y la relación profesor-alumno en la formación para la inserción laboral**., 2006

GUTIÉRREZ CUENCA, L., CORREA GOROSPE, J. M., JIMÉNEZ DE ABERASTURI APRAIZ, E. y IBÁÑEZ ETXEBERRIA, A., **El modelo reflexivo en la formación de maestros y el pensamiento narrativo: estudio de un caso de innovación educativa en el Practicum de Magisterio**., Madrid, 2009

IGLESIAS FORNEIRO, M. L., **La tecnología audiovisual al servicio del practicum: el vídeo y la fotografía digital**. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), **El practicum como comp**, Unidixital, 2005

LATORRE MEDINA, M. J., **El potencial formativo del practicum: cambio en las creencias que sobre la enseñanza práctica poseen los futuros maestros**, 2007

MARTÍNEZ FIGUEIRA, M. E., **Ser tutor, ¿Cuestión de personalidad o de profesionalidad?**., 2010

MOLINA RUIZ, E., IRANZO GARCÍA, P., LÓPEZ LÓPEZ, M. C. y MOLINA MERLO, M. A., **Procedimientos de análisis, evaluación y mejora de la formación práctica**., 2008

RAPOSO RIVAS, M., **Contribuciones de las Tecnologías de la Información y la Comunicación al desarrollo del practicum de futuros docentes**. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS, Unicopia, 2007

RAPOSO RIVAS, M. y SARCEDA GORGOSO, M.C., **La integración de las TIC en la supervisión del Practicum**. En A. CID SABUCEDO, M. MURADÁS LÓPEZ, M. A. ZABALZA BERAZA, M. GONZÁLEZ SANMAMED, M. RAPOSO RIVAS y L. IGLESIAS FORNEIRO (coord.), **Buenas pr**, Imprenta universitaria, 2007

ZABALZA BERAZA, M. A., **Teoría de las Prácticas. La formación práctica de los profesores**. En M. A. ZABALZA BERAZA (coord.), **Actas del II Symposium sobre prácticas escolares (15-40)**., Diputación Provincial de Pontevedra, 1989

ZABALZA BERAZA, M. A., **Condiciones para el desarrollo del practicum**. En **Profesorado**, 2004

ZABALZA BERAZA, M. A., **El aprendizaje experiencial como marco teórico para el Practicum**. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), **El practicum como compromiso institucional**., Unidixital, 2005

ZEICHNER, H., **A formação reflexiva de professores: ideias e práticas**., Educa, 1993

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.

- A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes

- O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Prácticum II				
Materia	Prácticum II			
Código	P02M081V02214			
Titulación	Máster Universitario en Necesidades específicas de apoio educativo			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	11	OB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Profesorado	Martínez Lemos, Rodolfo Ivan			
Correo-e	ivanmartinez@uvigo.es			
Web	http://masterapoioeducativo.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo que os estudantes coñezan de modo práctico institucións, centros e servizos que traballen con colectivos de persoas con necesidades específicas de apoio educativo.			

Competencias

Código	
CB1	Posuir e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados co seu área de estudo.
CB3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
CB4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións [e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan] a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
CB5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de un modo que terá que ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
CG1	Saber aplicar os coñecementos adquiridos sobre o funcionamento dos procesos neuropsicolóxicos e a resposta organizativa de centro e servizos de apoio en contornas con poboacións con dificultades de aprendizaxe e trastornos do desenvolvemento, así como no deporte de base e na actividade física para poboacións especiais.
CG2	Sintetizar os coñecementos adquiridos sobre avaliación e intervención, resposta organizativa de centro e os servizos de apoio e integralos nos contextos de aprendizaxe do estudante, o deporte de base, así como da actividade física para poboacións especiais, a saúde e a calidade de vida, sen discriminación de xénero, de clase, nin de etnia.
CG3	Diseñar sistemas de asesoramento e de intervención educativa tendo en conta a resposta organizativa do centro, as metodoloxías e as TIC para a inclusión escolar, así como o deporte adaptado, a actividade física para persoas con distintas discapacidades, o exercicio físico, a saúde e a calidade de vida.
CG4	Xeneralizar a distintas contextos e situacións o coñecemento, as destrezas adquiridas, axustando as habilidades pertinentes que as conforman. Todo iso con criterios de non discriminación de xénero e respecto dos valores democráticos.
CE1	Saber aplicar sistemas de avaliación e intervención á determinación das necesidades educativas especiais dos estudantes con discapacidade intelectual, motriz e sensorial; de dificultades de aprendizaxe derivadas do contexto sociocultural, de discriminación por razóns de xénero, clase, e etnia e de dificultades de aprendizaxe específicas (lectura, escritura e cálculo), delimitando ámbitos prioritarios de actuación e os apoios requiridos para promover a aprendizaxe significativa e relevante.
CE2	Saber detectar e analizar posibles barreiras para o acceso ao currículo, a aprendizaxe e a participación do alumnado con necesidades educativas especiais e problemas de aprendizaxe.
CE3	Coñecer os sistemas adecuados para intervir na mellora da competencia persoal do alumnado naqueles ámbitos do seu desenvolvemento psicolóxico, social, de actividade física e deportivo que poidan relacionarse cas súas necesidades educativas especiais.
CE4	Xerar destrezas para aprender a diseñar, en colaboración co profesorado de aula, plans de traballo individualizado para o alumnado con necesidades educativas específicas integrados na resposta organizativa do centro e nos servizos de apoio, utilizando as TIC e favorecidos por actividades de deporte adaptado e que potencien actividades de saúde e calidade de vida.
CE5	Aprender a colaborar cos servizos psicopedagóxicos e de orientación familiar, promovendo a mellor resposta educativa.
CE6	Saber avaliar as implicacións do uso de diferentes respostas educativas ante os problemas derivados da atención á diversidade.

CT1	Capacidade para comprender o significado e aplicación da perspectiva de xénero nos distintos ámbitos de coñecemento e na práctica profesional co obxectivo de alcanzar unha sociedade máis xusta e igualitaria
CT2	Capacidade para comunicarse oralmente e por escrito en lingua galega.
CT3	Sostenibilidade e compromiso ambiental. Uso equitativo, responsable e eficiente dos recursos.
CT4	Propoñer iniciativas, xerar ideas novas e adaptarse a situacións diversas con flexibilidade.
CT5	Capacidade de organización, planificación e autoevaluación.
CT6	Traballar en grupo e desenvolver actitudes de participación e colaboración.
CT7	Comunicar con eficacia o coñecemento obtido, de forma oral e escrita, tanto a persoas non expertas como a outros especialistas, utilizando os recursos persoais e apoiándose nas tecnoloxías da información e da comunicación.
CT8	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer a estrutura e finalidade dos servizos e institucións nos que se realicen as prácticas e a documentación básica na que ustenta a actividade do servizo ou institución.	CB1 CB2 CB3 CB5 CG2 CG4 CE5 CT5 CT6 CT8
Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro mediante o establecemento de relacións entre os coñecementos especializados, teóricos e metodolóxicos, e os resultados da observación, análise e intervención nas situacións educativas da escola na que realizan as prácticas.	CB2 CB3 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT1 CT4 CT5 CT6 CT8
Diagnosticar necesidades e problemas educativos especiais e deseñar algunha proposta de intervención específica de inclusión.	CB3 CG2 CG3 CG4 CE1 CE3 CE5 CE6 CT1 CT3 CT4 CT5 CT6
Observar, detectar e intervir a través de actividades co fin de favorecer actividades de inclusión educativa	CB3 CG1 CG3 CG4 CE1 CE3 CE4 CT3 CT4 CT5 CT6 CT8

Ser capaz de elaborar unha memoria que reflicta as aprendizaxes máis importantes adquiridos no practicum, seguindo unha estrutura recomendada polo titor/a do máster.

CB2
CB4
CB5
CG1
CG2
CG4
CE4
CE5
CE6
CT1
CT2
CT3
CT4
CT5
CT6
CT7
CT8

Contidos

Tema

Contextualización das prácticas: descrición da institución ou servizo	Obxectivos, programas, accións, recursos humanos e materiais, etc. para o desenvolvemento de actividades de aprendizaxe e deportivas dirixidas a poboacións con necesidades específicas de apoio.
Perfís profesionais e a súa relación coa atención á diversidade e as necesidades de apoio	Distintos tipos de actividades académicas e actividade física e deportiva con poboacións con necesidades específicas de apoio educativo
	Coñecemento e familiarización con ferramentas para avaliación e intervención con personas con necesidades de apoio educativo
As prácticas externas como instrumento de desenvolvemento dos profesionais en formación e novos: deseño de actividades e programas	Proposta, programación e desenvolvemento de programas e accións nos centros de prácticas.
Elaboración de memorias de progreso	Avaliación e seguimento de programas de intervención

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	5	0	5
Prácticum, Practicas externas e clínicas	150	75	225
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	45	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Orientacións sobre a planificación, deseño e realización das actividades prácticas realizadas en centros, servizos e organizacións relacionados coas necesidades de apoio educativo
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Traballo independente tutorizado de prácticas en institucións, organizacións e centros educativos que inclúan poboacións con necesidades de apoio educativo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Orientación sobre as prácticas externas e seguimento das mesmas.
Probos	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Orientación sobre a planificación, elaboración e presentación das memorias de prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Informe dos titores/as externos sobre a asistencia e realización das distintas actividades prácticas	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7

Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Elaboración dunha memoria sobre as actividades de prácticas de acordo a uns criterios previamente sinalados	50	CB1	CG1	CE1	CT1
			CB2	CG2	CE2	CT2
			CB3	CG3	CE3	CT3
			CB4	CG4	CE4	CT4
			CB5		CE5	CT5
						CT6
						CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O Practicum II terá unha duración de 150h que os estudantes realizarán en varios centros, servizos e organizacións que traballan con persoas con discapacidade, tanto no ámbito educativo como deportivo.

Previamente o alumnado recibirá a información e documentación necesaria para levar a cabo estas prácticas, sobre as que terán que realizar unha memoria final.

Para superar a materia é necesario obter un 5 no Informe do Titor e un 5 na Memoria Final

As actividades non superadas en primeira convocatoria poderán ser superadas ou recuperadas na convocatoria de Xullo.

Poden consultarse as datas de avaliación da materia na web do Mestrado ou no espazo correspondente da plataforma de teledocencia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LOBATO FRAILE, C. (ed.), **Desarrollo profesional y prácticas/practicum en la universidad**, Servicio Editorial de la Universidad del País Vasc, 1996

RAPOSO RIVAS, M., **Contribuciones de las Tecnologías de la Información y la Comunicación al desarrollo del practicum de futuros docentes**. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS, Unicopia, 2002

SCHÖN, D.A., **La formación de profesionales reflexivos. Hacia un nuevo diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones**, Paidós-MEC, 1992

ZABALZA BERAZA, M. A., **Buenas prácticas en el practicum: bases para su identificación y análisis**. En A. CID SABUCEDO, M. RAPOSO RIVAS y A. PÉREZ ABELLÁS, **El practicum: buenas prácticas en el Espacio Europeo de Educación Sup**, Torculó,

Bibliografía Complementaria

CID SABUCEDO, A., DOMÍNGUEZ PRIETO, E. y RAPOSO RIVAS, M., **La práctica reflexiva como medio de construcción del pensamiento práctico de tutores y tutorandos**. En M. A. ZABALZA BERAZA (ed.), **Los tutores en el practicum: Funciones, formación y compromiso institu**, Diputación Provincial de Pontevedra, 1998

GARCÍA FERNÁNDEZ, A., **La tutoría y la relación profesor-alumno en la formación para la inserción laboral**, 2006

GUTIÉRREZ CUENCA, L., CORREA GOROSPE, J. M., JIMÉNEZ DE ABERASTURI APRAIZ, E. y IBÁÑEZ ETXEBERRIA, A., **El modelo reflexivo en la formación de maestros y el pensamiento narrativo: estudio de un caso de innovación educativa en el Practicum de Magisterio**, 2009

IGLESIAS FORNEIRO, M. L., **La tecnología audiovisual al servicio del practicum: el vídeo y la fotografía digital**. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), **El practicum como comp**, Unidixital, 2005

LATORRE MEDINA, M. J., **El potencial formativo del practicum: cambio en las creencias que sobre la enseñanza práctica poseen los futuros maestros**, 2007

MARTÍNEZ FIGUEIRA, M. E., **Ser tutor, ¿Cuestión de personalidad o de profesionalidad?**, 2010

MOLINA RUIZ, E., IRANZO GARCÍA, P., LÓPEZ LÓPEZ, M. C. y MOLINA MERLO, M. A., **rocedimientos de análisis, evaluación y mejora de la formación práctica**, Madrid, 2008

RAPOSO RIVAS, M. y SARCEDA GORGOSO, M.C., **La integración de las TIC en la supervisión del Practicum**. En A. CID SABUCEDO, M. MURADÁS LÓPEZ, M. A. ZABALZA BERAZA, M. GONZÁLEZ SANMAMED, M. RAPOSO RIVAS y L. IGLESIAS FORNEIRO (coord.), **Buenas pr**, Imprenta Universitaria, 2007

ZABALZA BERAZA, M. A., **Teoría de las Prácticas. La formación práctica de los profesores**. En M. A. ZABALZA BERAZA (coord.), **Actas del II Symposium sobre prácticas escolares (15-40)**, Diputación Provincial de Pontevedra, 1989

ZABALZA BERAZA, M. A., **Condiciones para el desarrollo del practicum**, 2004

ZABALZA BERAZA, M. A., **El aprendizaje experiencial como marco teórico para el Practicum**. En L. IGLESIAS FORNEIRO, M. A. ZABALZA BERAZA, A. CID SABUCEDO y M. RAPOSO RIVAS (coord.), **El practicum como compromiso institucional**, Unidixital,

ZEICHNER, H., **A formação reflexiva de professores: ideias e práticas**, Educa,

Recomendacións

Outros comentarios

RECOMÉNDASE:

- A asistencia á primeira sesión de clase para poder coñecer os obxectivos da materia, a planificación xeral e as opcións de avaliación da mesma.
 - A asistencia continuada ás sesións de clases e ás titorías para poder seguir o desenvolvemento da materia por parte dos estudantes
 - O uso continuado da plataforma virtual na que se recollen orientacións e criterios de avaliación para o correcto desenvolvemento da materia.
-